

Výskyt invázných druhov komárov a prevencia šírenia ochorení prenášaných komármi

Na Slovensku existuje približne 60 druhov komárov, celosvetovo ich však je viac ako 3500. Najčastejším druhom je komár piskľavý (*Culex pipiens*) avšak v dôsledku klimatických zmien sa vyvinuli priaznivé podmienky na šírenie druhov komárov, ktoré sa v našich lokalitách nevyskytovali, tzv. invázných komárov (nepôvodných). Výskyt invázných komárov, napr. komára tigrovaného (*Aedes albopictus*) sa posúva z tróпов stále viac na sever a ich prítomnosť potvrdilo už viacero európskych krajín vrátane Slovenska.

Aké ochorenia môže komár prenášať?

Komáre dokážu prenášať niekoľko desiatok vírusov a parazitov, ktoré spôsobujú závažné ochorenia najmä v trópoch. Medzi najčastejšie vírusy prenášané komármi patrí západonílsky vírus, Dengue, vírus Ťahyňa, Zika, Chikungunya či Usutu. Tieto ochorenia sa na Slovensku či v okolitých krajinách bežne nevyskytujú. Pre oblasť Slovenska však tvoria riziko už cirkulujúce patogény na našom území, akým je aj západonílsky vírus, ktorý bol zaznamenaný hlavne na juhu Slovenska. Doposiaľ boli na Slovensku evidované 2 prípady zapadonílskej horúčky.

Je každé uštipnutie nebezpečné?

Aj napriek tomu, že komár môže prenášať rôzne ochorenia, neznamená to, že každý komár je infikovaný a zdraviu nebezpečný. Komár sa nakazí vírusom/parazitom pri kontakte s krvou infikovaného človeka, prípadne zvieratá a následne môže šíriť ochorenie medzi populáciu. Čím viac ľudí je infikovaných, tým je vyššia pravdepodobnosť, že sa ochorenie bude ďalej šíriť prostredníctvom komárov.

Aké komáre sa môžu u nás vyskytovať?

Komár piskľavý (*Culex pipiens*) - "naš komár" je aktívny najmä za súmraku, prenáša vírus západonílskej horúčky, ktorej prípady evidujeme na Slovensku od roku 2019.

Komár tigrovaný (*Aedes albopictus*) - "najrizikovejší" komár z hľadiska prenosu ochorení je zatiaľ evidovaný v Bratislave a jeden záchyt v Trenčíne. Vedci z Biomedicínskeho ústavu SAV potvrdili, že prežil uplynulú zimnú sezónu.

Komár japonský (*Aedes japonicus*) pochádza z Ázie a na Slovensku bol zaznamenaný v niekoľkých oblastiach, v okolí Bratislavy, Banskej Bystrice, v Košiciach či Prešove.

Oba druhy komára rodu *Aedes* sú na rozdiel od nášho komára piskľavého:

- aktívne počas dňa,
- komár tigrovaný má rád slnko, zatiaľ čo komár japonský preferuje tieň,

- liahnu veľké množstvo vajíčok aj v malom objeme vody (malý vrchnák od plastovej fľaše - naliahnutie do 300 vajíčok).

Ako vieme eliminovať počet komárov?

Základom prevencie je nevytvárať vo svojom okolí podmienky pre liahnutie komárov. Komáre sa najviac zhromažďujú v stojatej vode, v rybníkoch či jazerách.

V období, kedy populácia invázných komárov zatiaľ nie je na Slovensku premnožená je dôležité regulovať ich počet, najmä nevytváraním podmienok pre ich množenie a liahniská. Priebežne treba vylievať vodu z vedier, krhiel, misiek, plechoviek, sudov či kvetináčov.

Použitie chemických postrekov nemusí byť v ich likvidácii účinné, nakoľko populácia komárov, ktorá bola dovezená do Európy môže byť na chemické postrekky rezistentná.

Ako môže verejnosť prispieť k monitoringu komárov?

V prípade podozrenia z výskytu invázneho komára môže verejnosť zasielať fotky komárov do aplikácie **"Mosquito Alert"**, ktorá je podporovaná EÚ, kde odborníci posúdia typ komára a poskytnú zasielateľovi spätnú väzbu o aký typ komára ide.

Aplikácia je podporovaná EÚ a verejnosť tak má možnosť sledovať výskyt invázných komárov na celom svete.

Link na aplikáciu: <https://www.mosquitoalert.com/en/>

Link na mapu: <https://map.mosquitoalert.com/ca>

Spracoval: Odbor epidemiológie, RÚVZ Trenčín, 2024